

Universitätsbibliothek Paderborn

Unius Necessarii pars ...

Ubi agitur De Amore Dei - non in solis haerente contemplativis, & jucundis affectibus, sed parato, quidvis vel durissimum agere, & pati, si Deo id gratum fore videat: neque contento, plùs eum quibuscuncque aliis rebus amare, sed certo insuper, nihil omnino ex quibuscuncque rebus aliis amare, quod ...

Rogacci, Benedetto

Pragae, 1721

Cap. IX. Non amari Deum summa, & tota vi ab homine, qui, licèt faciat ejus gratiâ, quidquid potest; non desiderat, plùs ei adhuc gratificari, quàm possit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54515](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54515)

CAPUT IX.

Non amari DEUM summa,
& tota vi ab homine, qui, licet
faciat ejus gratiâ, quidquid po-
test, non desiderat plùs ei adhuc
gratificari, quàm possit.

Natura, quemadmodum infiniti
boni causâ nos fecit, sic ad ali-
quam cum eo proportionem,
infinitos esse voluit, si minùs
quantùm ad existentix, saltèm quantùm ad
amplitudinem: ut quò nostræ appetitùs inge-
niti vires non pertingebant, eò nostra desi-
deria pertingerent, idque etiam horum im-
mensitate complecteremur, quod intrâ fini-
tum modum contineri minimè poterat. Ne-
que inutilia, & præter rationem sunt ejusmo-
di vota, ubi ad proprium suum objectum,
DEUM scilicet tendunt. Cùm enim sum-
mum illud ens coli, amarique non minùs,
quàm infinitè mereatur; congruentissimum
rationi erat, nè tam justo fraudaretur tribu-
to, sed possent rationales substantiæ eam ob-
sequii, amorisque infinitatem, quæ ipsius
meritis convenit, aliquo demum pacto, hoc

est saltè volendo , atque optando ipsi exhibere ; præsertim quòd sublato hoc levamine , & quasi respiratione nimium difficilis fieri , continuæque suffocationi similis sanctorum hominum vita esset. Nam, cum hi plus Deum ament , quàm servire illi possint , nullum alioqui , vel post omnes suas vires in illius famulatu exhaustas haberent campum , ubi liberum iis foret pro amoris sui modo se effundere : quantòque majora hic amor caperet incrementa , tantò simul & necessitas se laxandi , & molestia intrà spatium sibi impatrigendi plus cresceret.

2. Præterea , quisquis secum recogitat hinc difficultatum salebras , quæ in perfectioris vitæ curriculo ad singulos penè gressus occurrunt ; hinc nostræ voluntatis imbecillitatem minùs semper ad magna aggredienda strenuæ , quàm ad decernenda animosæ ; faciliè agnoscat , opus nobis fuisse , ut quæ possumus peracturi , majora , & plura vellemus , quàm quæ exequi possumus. Quemadmodum arcu debili jaculaturus , nè infra scopum feriat , altiùs collimare opus habet : qui que , à viribus malè paratus , rivum transilire aggreditur , quò ad ripam ulteriorem perveniat ; debet saltum cum animo , & conatu

non

non solum eam attingendi, sed & prætere-
 undi capere. *Si quis te percusserit in dexteram
 maxillam tuam, (ajebat Christus Dominus)
 præbe illi & alteram: & ei, qui vult tecum ju-
 dicio contendere, & tunicam tuam tollere, dimit-
 te ei & pallium. (Matt. c. 5.)* Probè scilicet
 gnarus, quanti ad illatas injurias patienter
 ferendas intersit, novis, & ulterioribus in
 eodem genere aliis paratum sua sponte se of-
 ferre: faciènsque nobiscum, quod mercium
 venditores cum emptoribus, qui ut justum ab
 his pretium recipiant, solent justo majus po-
 stulare: aut quod Seneca observat ab athle-
 ticæ, & gladiatoris artis doctoribus fieri, qui
 discipulis graviora imperant, quàm certantes
 sint laturo. *Exercitatio, inquit ille, durior es-
 se solet vero certamine. Gladiatores gravioribus
 armis discunt, quàm pugnant. Luctantes binos si-
 mul, ac ternos fatigant, ut faciliùs singulis resi-
 stant. Multiplicatur ex industria labor, quo con-
 discimus, ut levetur, quo decernimus. (In Proem.
 L. 4. Controv.)* Quapropter, cum conatus o-
 perandi ultra justii officii mensuram adeò u-
 tiles sint, ut hæc penitus, atque ex toto im-
 pleatur; palàm hinc sequitur, haud gratifi-
 cari DEO, neque quantum potest, qui non
 desiderat ei gratificari ultra etiam, quàm pos-
 sit.

fit. Hujusmodi enim desiderium omittens, rem omittit DEO admodum gratam: voluntatis nempe actum, qui & ab eximio illius amore proficiscitur, & ad reliquos omnes divini amoris, obsequiique actus voluntatem mirificè adjuvat.

3. Adde insuper, quòd desideria DEO ferviendi nunquam fructu suo careant, ubi vires ad eorum effectum defuerint. Cùm enim cælestis ille Dominus nîl à nobis, præter nostrum amorem requirat, neque aliâ, nisi hujus causâ externis actionibus delectetur, pro ipsomet facto etiam solam faciendi voluntatem homini imputat: nec minori hanc in pretio habet, quando ex virium defectu sola, quàm ubi operum fœcunda est. Ac proinde, qui plura, & majora, quàm possit, pro ipso agere optat, plura, & majora secundum æstimationem illius agit, quàm secundum vires suas possit: tantundem gratiæ, atque meriti suo illo desiderio assequens, quantum, si quod desiderat, peractum revera ab eo esset. Quæ veritas adeò certa est, ut nihil ferè expressiùs, & magis unanimi sensu à SS. Patribus doceatur. Docet illam D. Cyprianus in materia tubeundæ mortis pro Christo, consolans indè eos, qui quereban-

bantur, talis sibi holocausti facultatem negari: (*De Mortal.*) Aliud est enim animum deesse martyrio, aliud animo defuisse martyrium. Qui animus in DEI servis, apud quos martyrium mente concipitur, DEO iudice coronatur. Nec enim DEUS sanguinem nostrum, sed fidem querit. Docet D. Hieronymus, respectu eleemosynæ, affirmans: eum, qui non habet tribuendæ illius copiam, quantumcunque voluit dare, tantum dedisse, quia voto dedit. (*In Ps. iii.*) Docet universè D. Augustinus, vocans bonam voluntatem thesaurum pauperum: (*Hom. 8. in ea verba, Rad. omn. mal. cup.*) & alibi statuens, hominū merita nequaquam pro mensura operandi, sed volendi mensura esse. (*In Ps. 61.*) Discutit enim DEUS, quid quisque voluerit, non quid potuerit. Totum habet, qui bonam voluntatem habet. Ipsa est, quæ potest sufficere, si cætera non sint; si verò sola desit, nihil prodest, quidquid habitum fuerit. Docent duo Gregorii Nissenus, & Nazianzenus: quorum ille affectum sinè facultate, ac proinde etiam sinè opere non minùs acceptum DEO esse tradit, quàm affectum simul, atque opus. (*De Beat.*) Qui bonam voluntatem duntaxat in animo sibi proposuit, ac destinavit; sed inopiã prohibitus est, nihil inferior eo est, qui per opera

suam voluntatem ostendit. Hic autem bono esse animo pauperes jubet, eò quòd *nihil apud DEUM magni aestimatur, quod non pauper quoque donare potest.* (Or. de Bapt.) Docet D. Leo Pontifex maximus, asseverans: (Serm. 1. de Quadr.) *Nulli parvum esse censum, cui magnus est animus.* Docet postremò (nè omnibus singillatim recensendis justo sim longior) D. Bernardus, scribens: (Ep. 77.) *DEUM tribuere bonæ voluntati, quod defuit facultati.* Qui omnes, aliique Patres concordi ore idem testati, potuerunt hujusmodi veritatem ex communi omnium Doctore, Jesu Christo didicisse: quando contra gazophylacium sedens, observansque eos, qui illuc largiendi causâ accedebant; quamvis *multi divites mitterent multa*: omnibus tamen illorum eleemosynis duo minuta præhabuit ab inopi vidua intromissa, contestans coram Discipulis: *Amen dico vobis, quoniam vidua hæc pauper plus omnibus misit, qui miserunt ad gazophylacium.* (Marc. 12.)

4. Advertendum est tamen, veritatem prædictam tunc solum constare, cum voluntas bene operandi æqualis omnino est, nihilo scilicet minus vel fervida, vel prolixa in homine, à quo impleri nequit, inque alio, qui eam

eam re ipsa implet. Nam, si externi operis causâ augeatur (utî plerumque evenit) seu vigor, seu diurnitas interioris affectûs, dubitari certè non potest, quin minùs tunc mereatur bonum opus tantummodo volens, quàm simul etiam efficiens. Et ratio partis utriusque est, quia omne externum opus, seu quæ duntaxat optantur, seu quæ etiam fiunt, meritum, juxta D. Thomam, aliòsque Theologos, (*Vide Suar. T. 3. de Grat. L. 12. c. 6.*) non nisi in actu interiori consistit, quo voluntas ea appetit. Quamobrem, si ejusmodi actus omnino par sit tam in faciente, quàm in solummodo appetente opus externum, fieri non potest, quin par itidem utriusque sit meritum. Quemadmodum è contrario, si major, perfectiorque in primo, quàm in altero sit; necesse est, majus quoque primi esse meritum: non utique ideo, quia hic plùs fecerit, sed quia plùs, hoc est seu vehementiùs, seu diutiùs voluerit.

5. Unde etiam solutio duarum quæstionum eruitur, quæ circa doctrinam hîc traditam possunt occurrere: altera, cur, si tota meriti ratio in sola bene agendi voluntate consistit; qui aliquid boni operis vult, sed tamen, quamvis posset, non facit, minùs merea-

reatur apud DEUM, quàm si illud vellet simul, & faceret? Altera, cur, qui vellet infinitos divini amoris actus concipere, vel non minùs DEUM amare, quàm ipsemet se amet; non tantum sua hac voluntate consequatur meriti, quantum consequeretur, si re ipsa id perageret? Respondetur primæ quæstioni, causam rei esse, quia boni aliquid operis volens, & tamen facere omittens, palàm ostendit, minùs se illud vel efficaciter, vel perseveranter voluisse, quàm si etiam perpetraret. Nec dissimilis ad secundam responsio est: nimirum propterea id evenire, quia voluntas vel infinitos actus, vel unū infinitè perfectum edendi, nunquam potest tantam vim per se habere, quanta illi inesset, si suo consummaretur effectu. In posteriori quippe casu vel infinitis reiteraretur vicibus, si infinitos actus ederet, vel infinitè perfecta esset, si DEUM æquè amaret, ac DEUS amet se ipsum. Cùm itaque in hujusmodi desideriiis nequeat sinè effectu tanta esse illius vis, quanta esset, si hunc quoque iis super adderet, non mirum videri potest, si minùs in primo eventu meriti obtineat, quàm in secundo obtineret. Cæterùm extra controversiam manet, quod iuprà affirmavi, pia scilicet
vel

vel impossibilium operū desideria suo nunquam fructu carere, justamque mihi causam præbet concludendi cum sancto Clarevallen- si Abbate: *Qui esurit, esuriat amplius: & qui desiderat, abundantius adhuc desideret. Quoniam, quantumcunque desiderare poterit, tantundem est accepturus. (Serm. I. de Omn. Sanct.)*

6. Atque utinam hoc hominibus univer- sis studium inesset, compensandi suarum te- nuitatem virium extensione voluntatis, ad totū id, quod perfectissimorum operū valent mente concipere, quamvis re ipsa totum ne- queant peragere; quantò locupletiora cu- mularent meritorum lucra? Quantò plūs gratificarentur DEO? Quantò ulteriores haberent in sanctissimo ejus amore, & in om- nium virtutum perfectione progressus? Sed enim verò tanta est nostri cordis perversitas, ut finita, & caduca præsentis vitæ bona inexplebili cupiditate appetentes ad solius in- finiti, æternique boni desideria torpeamus: quamvis illa cupere non idem sit, quod ac- quirere; ad hujus verò consecutionem nihil necesse aliud sit, quàm serió illud velle. Sci- tē author epistolæ ad Demetriadem: *Cum in omnibus mundi studiis profectu non satienter ho- mines, hic tantum cœpisse sufficit. Feruentissimi*

in terrenis, frigidissimi in caelestibus sumus: & summam in rebus parvis exhibentes alacritatem ad majora torpescimus. Considerare pudet, quantum sit fervor in saeculo, qua cura singula quaeque hominum studia quotidie ad perfectiora nitantur. Literarum ardor ipsa magis aetate inflammatur, divitiarum amor insatiabilis est. Expleri nescit honorum cupido. Celerem habiturae res finem sine fine quaeruntur. Nos divinam Sapientiam, caelestes divitias, immortales honores pigra quadam dissimulatione negligimus: & spirituales delicias aut ne attingimus quidem, aut si leviter degustaverimus, continuo nos putamus esse satiatos. (In-ter. Ep. S. Aug. 142.) Quae tam absurda studiorum diversitas non aliunde oritur, quam ex aequè praepostera amoris diversitate, nimirum in nobis & immoderati erga futilia terrae bona, & curti erga DEUM. Quare contendens anima, quantum potest, ad plenum potiri, vidensque nihilominus, post quantumscunque suos conatus, alia semper illorum, atque alia sibi superesse acquirenda; necesse est, ut ad illa itidem, quo potest modo, suis nimirum desideriiis se porrigat. Cum è contrario, non faciens ex DEI amore neque omnia, quae caeteroqui posset, quoniam pacto desideret, pro ejus gloria, & obsequio plus

plùs etiam operari, quàm possit? Quòd si juxta perfecti amoris instinctum níl eorum omitteret, quibus magis gratus esse DEO potest; tunc enim verò perspiciens, quidquid in genere hoc patrârit, & patrare potuerit, præ tantò majoribus illius meritis instar nihili esse; non posset saltèm desiderio non tendere ad infinitum illud residuum, ad quod operâ, & viribus nequit pertingere. Et ut Alexander Macedo post tam multas nostrate hoc in mundo relatas victorias nequaquam acquiescere iis poterat, ad tot alios, nec sibi subactos, nec subigendos unquam mundos respiciens, quos in vacuo superesse audiebat; sic talis anima post omnia, quæ illius vires ferunt, in DEI obsequium peracta, audiens sibi occini: *Qui justus est, justificetur adhuc, & sanctificetur adhuc;* (Apoc. 22.) minimè acquiesceret in præsentis suo statu, sed progrediretur ad concupiscenda etiã quæ ultra vires suas sunt.

7. Hoc ergo agendum ei superest, quî ad summum ex tribus jam propositis divini amoris gradum pervenit: nempe ut, quò nequit operâ, voluntate progredi studeat: & sicut nihil facere omisit, quod inter possibilis DEO magis placeret; sic nihil itèm velle omitt-

mittat, quod inter appetitibilia DEO videtur magis placere: omnes hic amori habenas laxans, ubi nullos ille terminos, nec ullam, ut in externis operibus habet, quam excedere à prudentia, & recta ratione prohibeatur mensuram: ita ut, si nequit effectu, saltè affectu, quo uno majores se ipsis fieri homines possunt, infinitis DEI meritis, infinitum quodammodo obsequii vectigal persolvat. Nam alioqui si satis haberet ei servire, quantum solummodo per vires suas sibi licet, neque etiam per immensum, quod superest, desideria ipsi magis, ac magis placendi extenderet; minùs profectò eum amaret, non modò quàm summa illius amabilitas postulet, sed quàm amari itèr solet sive à Philosophis scientia, sive ab ambitiosis gloria, sive ab avaris pecunia. Quorum quilibet, quanto majora fecit amati à se boni lucra, tantò ardentiori succenditur ea augendi cupidine, & non est finis acquisitionis eorum. (Baruch. c. 3.) Quocirca sancti, Laurentius Justinianus, & Bonaventura, inter effectus, atque indicia perfectæ charitatis sublimium desideriorum ardorem connumerant, affirmantes, ille quidem: (In Ligno Vitæ de Charit. c. 4.) Perfectum amorem esse desideriis plenum; hic autem, (De

(De Itin. Etern.) *Alta desideria, quæ in summum desiderabile tendunt, perfectæ charitatis esse signum.* Neque huic absimilis D. Basilii fuit sensus: qui cum duas proposuisset quæstiones, alteram circa pium voluntatis ardorem: *Quis est fervens spiritu?* alteram circa ultimum terminum, & perfectam divini amoris mensuram: *Quis modus est ejus, quæ in DEUM est, charitatis?* Respondet ad primam, eum ardore spirituali effervesce, *qui cum inexplebilâ cupiditate, & assidua intelligentia voluntatem Deï facit, convenienter illi, quod dicitur: in mandatis ejus volet nimis:* quodque ad secundam pertinet, proprium, & minimè dubium absolutissimi erga DEUM amoris argumentum esse inquit, *assiduam ultra vires contentionem animi ad exequendam DEI voluntatem.* (In Regul. Brev.) Quod idem prius etiam sacris hisce Doctoribus generaliter definierat Valerius Maximus, ubi scripsit: affectionis cujuslibet vim non tam iis demonstrari, quæ instigante illa fiunt, quàm iis, quæ præter facta, & fieri possibile, ejusdem impulsu tentantur. (L. 4. c. 8.) *Proni studii certius indicium est ultra vires niti, quàm viribus ex facili uti. Alter enim præstat, quod potest; alter etiam plus, quàm potest.* Ita procul dubio se res habet, subdit

P

his

hïc Joannes Chrysoſtomus : (*Hom. 1. in Ep. ad Philip.*) *Amor virtutis violentus , atque , ut ita dicam , tyrannicus eſſe debet , qui nulli occaſioni cedat , ſed amantiſ animo continenter inhæreat.* Nihil inſatiabilius hoc amore eſt , inſtar ſtimuli affiduè noſtro lateri hæret : haud patiens nos unquam quieſcere , ſed indefinenter incitans vel ad faciendâ , ſi quæ nunquam fecimus ; vel ſi nihil poſſibilium non fecimus ad inhiandum iis , quæ ultra hæc ſuperſunt : neque ulla alia ratione poſſumus ei ſatisfacere , quàm ſi nihil eorum nobis ſatisfaciat , quæ urgente ipſo egimus : ſed , juxta D. Pauli exemplum , *quæ retro ſunt obliſcentes , inexplebilibus ſemper votis ad infinitum illud amplius nitamur , quod percurri deſiderando ſolum poſteſt , agendo non poſteſt.* Etenim *ſic ſemper ire , eſt pervenire* , prout in ſuo *de amore* opuſculo ſcripſit Abbas Guilielmus , tanquam ſi diceret : unam hanc deſideriorum nuſquam niſi in ſummo , atque toto quieſcentium rationem eſſe , qua obtineri à nobis poſſit divini amoris perfectio , nimis cæteroque omnem noſtrarum operationum ſphæram excedens. Certè amans illa in Canticis anima non minimum pro dilecto ſuo Sponſo laboris ſuſceperat , & ærumnarum paſſa eſt.

rat.

rat. Nihilominus tamen, cum per filias Hierusalem sui certiore eum faceret, nequam has renuntiare illi voluit, quam sollicito eum ubique indagatu perquisivisset, utque interim spoliata, & plagis fuisset affecta; sed tantummodo, quod illius desiderio conficeretur: *Adjuro vos, filia Hierusalem, si inveneritis Dilectum meum, ut nuntietis ei, quia amore langueo.* (cap. 5.) Nimirum quaecunque se fecit, seu toleravit, nihili adeo præintimo erga illum sui cordis affectu ducebat, ut mentionem eorum facere erubesceret, solamque amoris, quo languebat, & desiderii, quo æstuabat, vim commemorandam putaret. Reliquum est, ut pro nostra consuetudine materiam, rationemque indicemus, ubi hæc occupari queat desideriorum immensitas, adeo cæteroqui, prout jam vidimus, & infinitæ DEI amabilitati conveniens, & illius famulis, quò dignè amare illum possint, necessaria.

8. Priusquam tamen id facere institutam, admonendos Lectores existimo, quæ hic dicentur, non spectare, nisi ad animas perfectæ virtutis, jamque tertio, & supremo practici erga DEUM amoris gradu potitas, post quem solummodo heroica hæc deside-

ria veluti quoddam illius complementum sequuntur: cum manifestum sit, eos duntaxat justam habere causam majora affectandi, qui minora non negligunt: nec aliorum esse proprium, ad impossibilia votis collineare, quam qui factu obvia impigre, & naviter præstant. Si suspirasse Alexander fertur præ mundorum cupiditate, quos suis prorsus armis intactos audiebat restare, condonari aliquatenus ei potest tam immanis ambitio, utpote homini, qui quantamcunque posset, nostri hujus mundi partem contendebat pro viribus suo imperio subicere; sed enim, facta sua ille Macedoniâ contentus, nuntium ultro remisisset victoriis, quas fors ei pollicebatur in Asia; quotusquisque non ludibrio habuisset remotis inhiantem mundis, nilque interim de proximis regnis acquirendis sollicitum? Non itaque consentaneum rationi est, ut homines perexiguæ virtutis, qui que vix primum divinæ charitatis gradum attigerint, ad ultimos hosce illius terminos mediis spatiis intactis transilient, sed ut communi, & legitimo potius itinere laborent huc provehi: cumque nil præ manibus jam habuerint, secundum suas vires pro DEI gloria patrandum; tunc porro cum bona omnium venia
ad

ad eam, quæ reliqua est, votorum infinitatem se extendant. Quo enim pacto verè, & secum congruenter queratur, deesse sibi occasionem ferendi pro DEO quidquid cruciatuum Laurentii, vel Clementes Ancyrani tulère, qui neque ordinarias, & ubique occurrentes sensuum pro eodem coërcendorum occasiones amplectitur? Aut quo ore profiteatur, inferorum supplicia ad usque mundi finem se libenter passurum; si tam gravi cruciatu quantulamcunque accessionem gloriæ DEO facere, & vel minimam impedire illius offensiunculam posset; qui levissima etiam incommoda in obsequium illius pati abnuit, dumque huic, vel illi suæ cupiditati indulgeat, nil veretur, offensionis ei causam præbere? *Quomodo*, inquit ille, *pro Christo suum dabit sanguinem, qui pro eo non vult abjicere mundi vanitatem?* (L. 2. de Cont. Mundi inter opera D. Aug.) Næ talis præfidentia, & temeritas propria hominis est, qui fucum sibi facere studet, quasi ad summa jam evaserit sanctitatis fastigia: minimè animadvertens, suas hæc cupiditulas haudquaquam desideria esse, in cordis penetralibus à solido DEI amore producta, sed desideriorum imagines à levitate, & superbia in capite inani adum-

bratas : neque ardores heroicæ illius charitatis , quam *aqua multa non potuerunt extinguere* ; sed ignes stupeos , qui levissimo quovis flatu restinguuntur , imò etiam per se ipsos vix exorti evanescent : nec tandem exaggeratas illas destinationes animi , de quibus Salomon ait : (*Prov. 21.*) *Cogitationes robusti semper in abundantia* , sed desideria illa veriùs , quæ , prout idem paulò pòst subdit , *occidunt pigrum. Noluerunt enim quidquam manus ejus operari. Tota die concupiscit.* Hic putato esse Rhodum , hic salta , dictum jure est glorioso illi apud Æsopum Thrasoni , (*Fab. 14.*) qui è multivaga peregrinatione in patriam reversus inter cætera laudum suarum monumenta saltum Rhodi se edidisse jactabat , quem nemo alius potuisset æquare. *En Rhodus , en saltu.* Nec dissimiliter posset DEUS unicuique horum dicere : qui omittentes per ignaviam , quod in Christiana perfectione apprime necessarium , nullique non expositum est , mira sibi in casibus merè imaginariis , & nunquam futuris de se pollicentur. Quid anhelas martyria , quorum neque nunc tibi adest , neque aderit unquam occasio ? iracundiæ impera , gulam refræna , gloriæ aviditatem compeſce , linguam moderare , oculorum licentiam

tiam castiga. Hæc sunt, quibus gratificari mihi nunc potes: hæc, quæ jam dudum à te flagito, nec propter tui erga me amoris frigiditatem impetrare adhuc potui. Noverint ergo, qui ejusmodi sunt, capitis hujus materiam non magis iis convenire, quàm aut Icaro alis non suis cælum percurrere; aut Phaëtoni sublimes Zodiaci vias flammeo solis curru emetiri. Revocent in memoriam, quàm malè cesserit illi Eremitæ stulta æmulatio, Angelorum ritu vivendi, cùm terrenum, & mortale animal esset: (*Rosw. in Vit. Patr. L. 3. n. 56.*) neque vixdum posito sanctioris vitæ tyrocinio affectent, quæ non nisi perfectorum sunt propria: sed agnoscentes, quantum sibi conficiendum restet planioris itineris, priusquam ad hæc, ipsismet oculis conscensu ardua, & tangentia cælum juga perveniant; heroicarum actionum vota iis relinquunt, qui sat diu jam exercitati in ordinariis, & vulgaribus sunt. Nimiùm quantum ipsi habent materiæ, circa quam laborent vel intra sphæram vitæ communis. Studeant omnes sui statûs, & muneris partes, quoad possunt, implere. Nitantur revellere ex animo supervacuas rerum terrenarum curas, honoris mundani appetentiam, vanam sui

æstimationem, inordinatum erga corpōris oblectamenta, & commoda affectum, iræ impotentiam, invidiæ livorem, tōtque alias pestes, quæ ex pravo sui amore proveniunt. Curent pro viribus humanas omnes sui generis propensiones DEI obsequio, & voluntati immolare, nec quidquam operis quantumcunque ardui, & molesti prætermittere, quod illi esse gratus agnoscent. Cūque diutina exercitatione firmum, & constantem horum omnium sibi usum paraverint; tum denique ad majora illa, & vires suas excedentia, quæ hīc proponuntur, votis colliment.

9. Redeundo hinc ad eos, qui neutiquam ex temeritate, sed ex perfectæ charitatis impulsu *viri desideriorum sunt*; nec contenti fuisse pro DEO, quidquid possunt, vellent facere plūs etiam, quàm possint, quò spatiosior Seraphicis eorū desideriis campus pateat; observo varia esse actionum genera, quæ nostras vires excedunt. Nam primò aliæ tales sunt secundum meram suam quantitatem, aliæ verò etiam secundum substantiam: quatenus scilicet primæ patrari à nobis possunt, sed non nisi intrā certam numeri, & perfectionis mensuram; aliæ autem, nè imperfectè quidem, & semel. Hæ porrò secundæ
rur-

rursus dividuntur bifariam: nempe in eas, quæ præsentis duntaxat nostræ conditionis causâ, & quæ pro certa, ac perpetua naturæ suæ qualitate patrari à nobis nequeunt. Quæ posteriores duplicis itèr generis sunt: aliæ nimirum, ad quas efficiendas nulla hominum vis citra prodigiosum, & supernaturale DEI auxilium pertingit, proin physicè impossibiles à Philosophis dictæ; aliæ verò, quæ extra omnem non modò naturalem, sed supernaturalem quoque efficientiam sunt, absolutèque, & metaphysicè impossibiles ab iisdem vocantur. Sic exempli gratiâ possum ego utique divinum amorem exercere, sed nequaquam per actus adeò perfectos, atque assiduos, ut Cælites faciunt. Quorum proinde charitas, etiamsi secundùm substantiam meas vires non excedat, illas nihilominus secundùm quantitatem, hæc est actuum præstantiam, atque assiduitatem excedit. Similiter nullum ex operibus, sive ad cultum divinum, sive ad proximorum utilitatem, sive ad corporis castigationem spectantibus, ab ullo homine secundùm ordinariam DEI operem peractū est, quod spectata naturæ communis virtute, impossibile mihi possit vocari: quamvis multa horum operum propter me-

am seu valetudinis infirmitatem, seu literarum incitiam, sive alterius necessariae conditionis defectum, nullo modo patrari à me queant. Præterea sunt quædam, neque mihi, neque ulli hominum naturaliter possibilia, quæ tamen per extraordinarium DEI munus assequi valeo: putà scilicet, ut in diversis pluribus locis eodem tempore existam. Et sunt denique alia usque adeò absolutè impossibilia, ut nullus vel creatæ, vel superioris efficientiæ vi mihi possint contingere: cuiusmodi foret vel minimum DEO adjicere novæ perfectionis, ac beatitudinis gradum, secundum quas impossibilium differentias, quatuor habemus objectorum genera, ad quæ, quoniam nostræ vires nequeunt, nostra possint desideria se extendere. Primò quidem summam perfectionem, & iuge exercitium illorum virtutis actuum, quos in præsentis vitæ statu nec assiduos, nec plerumque, nisi languidos, remissosque exercemus. Secundò universam excellentium operum varietatem, quæ omnes DEI famuli ex illius amore unquam patnaverint. Tertiò possibilitatem ea agendi, quæ ad promovendam DEI gloriam permultum conferrent, sed humanæ conditionis, naturæque vires transcendunt.

dunt. Quartò vel eos ipsos divini amoris, obsequiique actus, quos nemini vel per absolutam DEI omnipotentiam patrare fas est.

10. En igitur campum, ubi, qui perfectè DEUM amat, sua ipsi, vel ultra vires placendi, ac serviendi desideria possit quàm latissimè se effundere. Potest primò id præstare circa exercitationem flagrantissimi, nec unquam interrupti erga ipsum amoris: sanctè invidendo Cælitibus fervorem potius perfectissimæ charitatis, quàm reliquam omnem sempiternæ beatitudinis summam: dolendo, quòd nequeat ipse unus æquè illum diligere, ac dilectus unquam in imo hoc orbe à sanctissimis quibusque hominum fuerit, & ab eminentissimis quibusque Seraphinorum diligatur in cælesti sua regia: optandóque, vitam suam omnem in perpetua eum laudandi, & amandi exercitatione traducere. Ah si possem, mi Domine, meam intrà voluntatem colligere pios omnes sanctarum quarumvis animarum erga te affectus. Ah vellem, ô meum summum, atque unicum bonum! divino charitatis tuæ igne totus absorberi. Vellem per singulas respiraciones omnia tibi offerre adorationis, reverentiæ, & laudis tributa, quæ ab hominibus, Angelisque un-

unquam accepisti. Auge, quaeso, naturæ meæ vires, auge tuæ gratiæ subsidia, ut, quantum cuperem, mea lingua te laudet, mea te amet voluntas. Potest secundò, secum reputans, quidquid magni, extraordinarii, atque heroici pro DEI gloria fidelissimi quique illius famuli perpetrâsse, & passi esse traduntur: dolensque in ejusmodi objectorum contemplatione, quòd sibi ad paria pro eo facienda, & toleranda naturalis facultas, necessariæque aliæ conditiones non suppetant: quòd scilicet nequeat tot ei populos subdere, quot Franciscus Xaxerius, tantumque pro amplificando illius cultu laborare; quantum unà cum duodecim suis collegis Gentium Apostolus Paulus: quòd à valetudinis imbecillitate prohibeatur suum ipsi corpus assiduè, *quasi hostiam viventem*, in severissimæ mortificationis ara immolare: quòd non iis temporibus vixerit, quibus posset in suæ erga ipsum charitatis, fideique testimonium, Stephani lapides, ferreos Blasii pectines, candentes Eustachii tauros, ceterosque omnes Martyrum cruciatus perferre: ac postremò ipsum orans, ut idoneam sibi quoque supradicta omnia vel ex toto, vel quàm plurima faciendi, & tolerandi opportunitatem suppeditet. Postest

test tertio; prodigiosam, naturæque superi-
orem viribus donari sibi optans DEO meli-
ùs serviendi habitudinem: putà variis eodem
tempore in locis, ad divinæ gloriæ negotia
multifariam, & plùs quàm pro virili parte a-
genda constitui: vocem habere indefessam,
quæ ab universis per orbem terrarum popu-
lis audiri, & intelligi queat, ut eos continen-
ter omnes ad obsequium Creatoris sui exci-
tet: nullo ad vivendum seu cibo, seu somno,
seu alio corporis fomento indigere, quo hu-
manis quibuslibet curis valere penitus jussis,
quidquid sibi est temporis, suasque omnes
cogitationes, & vires uni DEO impendat.
Potest demum quartò, sive illa, quæ omnino
impossibilia sunt, cupiens non minùs Deum
amare, quàm se ipsum ille amet; seu condi-
tiones ejusdem generis comminiscens, ad
melius per illas sui erga DEUM amoris virtutem
expromendam: tanquam si exempli gratiâ,
hoc eum pacto alloquatur: si etiam evenire,
mi DEUS, posset, ut mihi plùs me ipso te
amanti, & quovis meo impendio tuam glo-
riam quærenti, nullam tu non modò alterius
mercedis, sed vel mutui amoris, & simplicis
benevolentix vicem rependeres, imò neque
animadversurus, ullòque resciturus pacto
ob-

obsequia mea esses; non tamē in fictitio isthoc
eventu minori, quā nunc faciam, cum a-
nimi fervore te amarem, tibi que inservirem.

CAPUT X.

Ad divini amoris perfectio-
nem requiri, ut non modò præ-
cipuus, sed & unicus amor ani-
mæ sit.

Non amat DEUM pro suo merito,
qui eum juxta regulam ab eo
præscriptam non amat *ex toto*
corde, ex tota anima, & ex omni-
bus viriis suis: neque ità ex toto se illum amat,
qui alium quemvis à divino diversum amo-
rem in suo animo fovet. Ità censuit D. Gre-
gorius Magnus: particulam *ex toto* pro cu-
jusvis alterius amoris negatione accipiens,
quemadmodum illius verba declarant: (L.
10. Mor. c. 3.) *Jubemur DEUM diligere ex to-
to, ut videlicet, qui placere DEO desiderat, sibi de
se nihil relinquat.* Ità Gregorius Nissenus:
juxta quem (In Orat. de Laud. S. Basil.) *Qui
omne cor suum, & animam, & mentem DEO
dicavit, & ad nullam rem aliam earum, que per
hanc*